
ANBI Nieuwsbrief

Kerkelijk bureau Hersteld Hervormde Kerk
Vendelier 51-D
3905 PC Veenendaal
Tel: (0318) 50 55 41

ANBI algemeen

Sinds 1 januari 2008 bestaat er een regeling voor 'Algemeen Nut Beogende Instellingen' (ANBI). Ook de Hersteld Hervormde Kerk en haar zelfstandige onderdelen beschikken over de ANBI status. Zelfstandige onderdelen zijn onder andere de plaatselijke gemeenten en diaconieën. Om de ANBI status ter verkrijgen hoeft een gemeente dus niet zelf een beschikking aan te vragen.

ANBI convenant

Voorafgaand aan de ANBI regeling hebben de samenwerkende Nederlandse Kerken, verenigd in het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO), een convenant met de Belastingdienst afgesloten. In dit convenant zijn afspraken gemaakt over de toepassing en het toezicht op de ANBI-regelingen. Dit voorwaarden van dit convenant zijn ook van toepassing voor de Hersteld Hervormde Kerk.

ANBI voordelen

De voordelen van de ANBI status zijn dat giften voor de gevers aftrekbaar zijn voor de inkomstenbelasting. Ook hoeven ANBI Instellingen over ontvangen giften en legaten geen schenk- of erfbelasting te betalen.

ANBI voorwaarden

De ANBI voorwaarden waaraan de kerk, gemeenten en diaconieën moeten voldoen zijn:

- geen winstoogmerk;
- tenminste voor 90 % dienen van het algemeen belang;
(In het algemeen belang zijn ook begrepen alle kerkelijke activiteiten zoals het beleggen van erediensten, catechese, diaconaat, evangelisatie etc.)
- het vermogen mag niet als persoonlijk vermogen worden aangewend;
(Dit blijkt voldoende uit de kerkorde.)
- het niet oppotten van het vermogen;
(Er mag niet meer vermogen aangehouden worden dan redelijkerwijs nodig is voor de continuïteit van het werk. Bepaald is dat historisch verkregen vermogen waarvan de revenuen worden aangewend voor de doelstelling geen probleem vormen.)
- integriteitseisen voor de instelling en voor de bestuurders;
(Er mag niet aangezet worden tot haat of gebruik van geweld.)
- geen beloning voor de bestuurders, maar uitsluitend een kostenvergoeding;
(Hieronder vallen niet de predikanten en de kerkelijk werkers.)
- beschikken over een actueel beleidsplan;
(Het begrip 'beleidsplan' moet ruim worden uitgelegd. Bedoeld wordt een geschrift waarmee inzicht wordt gegeven in de wijze waarop uitvoering zal worden gegeven aan de doelstelling van de instelling. Een beleidsplan 'op het hoogste niveau van de organisatie' volstaat. Voor de HHK kan dus volstaan worden met één centraal beleidsplan.)
- er moet een redelijke verhouding bestaan tussen de kosten van verwerven en beheer van het vermogen en van de besteding daarvan;
- de bestemming van het batig saldo moet na opheffing bestemd zijn voor een algemeen nut beogend doel met een soortgelijk doel;
(Dit is kerkordelijk geregeld.)
- zorgvuldige administratie van de kosten, kostenvergoedingen en andere uitgaven, de inkomsten en het vermogen van de instelling.
(Dit is kerkordelijk bepaald.)
- Publicatieplicht

Het via internet openbaar maken van gegevens over de ANBI instelling.
(zie onderstaande informatie bij 'publicatieplicht per 1 januari 2016.')

Zie voor een nadere toelichting de website van de Belastingdienst (zoekopdracht ANBI).

De gemeenten moeten zich aan bovenstaande voorwaarden houden en het kerkgenootschap zal erop moeten toezien dat gemeenten aan deze voorwaarden blijven voldoen.

ANBI publicatieplicht voor kerken

Met ingang van 1 januari 2014 is de regelgeving voor ANBI instellingen gewijzigd. De veranderingen hebben tot doel om het vertrouwen van het publiek in de filantropische sector te bevorderen. Ook de kerken krijgen met deze veranderingen te maken.

Deze nieuwe maatregelen zijn per 1 januari 2016 ingegaan voor kerkgenootschappen, kerkelijke gemeenten en diaconieën.

Stichtingen (bijvoorbeeld de stichting vermogensbeheer) moesten reeds per 1 januari 2014 aan de nieuwe ANBI verplichtingen voldoen.

Met ingang van 1 januari 2016 moeten diverse gegevens openbaar gemaakt worden via het internet. Dat betreft de volgende gegevens: (Onderstaand is tevens een toelichting op het gebruik van het HHK ANBI format)

A. Algemene gegevens:
De (kerkordelijke) naam van de gemeente of diaconie.

Het RSIN of fiscaal nummer.
Aan iedere gemeente en diaconie wordt door de Belastingdienst een RSIN toegewezen. U ontvangt het RSIN via het kerkelijk bureau. Wanneer het RSIN nog niet bekend is, omdat dit nog niet ontvangen is, kan worden vermeld 'nog niet ontvangen van de Belastingdienst'. Gemeenten die al over een RSIN beschikken kunnen dit nummer invullen. Het RSIN is hetzelfde als het fiscaal- of loonheffingsnummer.

De contactgegevens.
Het post-, bezoek- of contactadres

B. Samenstelling bestuur:

Er hoeven geen namen of adressen van bestuursleden gepubliceerd te worden.

- C. Doelstelling/visie.
Een korte en begrijpelijke samenvatting van de doelstelling vanuit de kerkorde (of statuten).
- D. Beleidsplan.
Een gemeenschappelijk beleidsplan op hoofdlijnen voor het geheel van de kerk volstaat. Dit wordt landelijk geregeld. De link voor de verwijzing naar de landelijke kerkorde is in het voorbeeld opgenomen. Eventueel aan te vullen met een plaatselijk beleidsplan.
- E. Beloningsbeleid.
Verwezen kan worden naar de arbeidsvoorwaardenregeling van de HHK.
- F. Verslag activiteiten.
Een samenvatting volstaat.
- G. Voorgenomen bestedingen.
Zie tekstvoorbeeld.
- H. Verkorte staat van baten en lasten met toelichting.
Uiterlijk zes maanden na afloop van het boekjaar moeten de financiële gegevens over het afgelopen jaar op het internet gepubliceerd worden. Per uiterlijk 30-6-2017 zijn dit de cijfers over het boekjaar 2016. En uiterlijk op 30-06-2018 de financiële gegevens over het boekjaar 2017. Een beperkte weergave is voldoende. En een balans hoeft niet gepubliceerd te worden.
(Stichtingen Vermogensbeheer moeten wel een verkorte balans publiceren).

Het kerkelijk bureau heeft een format beschikbaar dat als voorbeeld gebruikt kan worden. Dit format is, wat betreft de algemene gegevens, al grotendeels ingevuld. Maar de specifieke gegevens zal iedere gemeente en diaconie zelf aan moeten vullen. Verder is iedere gemeente zelf verantwoordelijk dat de ANBI informatie op het internet gepubliceerd staat.

Wanneer een gemeente niet over een eigen website beschikt, dan kan voor de publicatie van de ANBI-gegevens gebruik worden gemaakt van de landelijke website van de HHK. Een andere mogelijkheid is, om tegen een geringe vergoeding, een eigen website aan te schaffen. Meer informatie hierover is te verkrijgen via het kerkelijk bureau.

Wanneer de gegevens gepubliceerd staan dan dient iedere gemeente en diaconie de URL / link aan het kerkelijk bureau door te geven waar deze ANBI-gegevens op het internet te vinden zijn.

Het kerkelijk bureau zal er vervolgens voor zorgen dat alle gemeenten en diaconieën die tot de Hersteld Hervormde Kerk behoren, aangemeld worden bij de Belastingdienst.

Deeplink

Het is belangrijk dat de link direct doorverwijst naar de ANBI informatie. Met één klik op de link moet de ANBI informatie op het beeldscherm getoond worden. Gebruik daarom een zogenoemde deeplink. En wijzig deze link niet meer! Deze link wordt namelijk opgenomen en het ANBI register van de Belastingdienst.

Wanneer u de deeplink wilt wijzigingen, bijvoorbeeld bij wijziging van een website of omdat er een jaartal in opgenomen is, dan kunt u hiervoor contact opnemen met het kerkelijk bureau.

ANBI toezicht en handhaving binnen de HHK

In het convenant is bepaald dat ieder kerkgenootschap zich inspant om erop toe te zien dat de zelfstandige onderdelen (de plaatselijke gemeenten en diaconieën) blijven voldoen aan de wettelijke criteria die gelden voor alle ANBI instellingen.

Op welke wijze wordt binnen de HHK uitvoering gegeven aan het ANBI toezicht?

1. Op plaatselijk niveau

Verantwoording op plaatselijk niveau over het gevoerde financiële beleid wordt door het college van kerkvoogden afgelegd aan de kerkenraad of aan het college van notabelen. En door het college van diakenen aan de kerkenraad. Dit zijn de toezichthouders op plaatselijk niveau. Jaarlijks voor 1 mei, wordt door het college van kerkvoogden en diakenen de jaarrekening opgesteld. De colleges kunnen hiervoor gebruik maken van modellen die beschikbaar zijn gesteld door het kerkelijk bureau. Voor de (kas)controle van de jaarrekening is een voorbeeld controleverslag beschikbaar.

De jaarrekening wordt vervolgens ter goedkeuring en definitieve vaststelling voorgelegd aan de kerkenraad of het college van notabelen (de toezichthouders).

Na vaststelling wordt een samenvatting gepubliceerd in de plaatselijke gemeente en wordt de vastgestelde jaarrekening tenminste vijf werkdagen ter inzage gelegd voor de gemeenteleden.

Ook wordt na de vaststelling van de jaarrekening een afschrift ter kennisname toegestuurd aan de landelijke kerk. Dat is resp. aan de Commissie Toezicht en Financiën (voor gemeenten conform ordinantie 16-1-4-a en 16-1-4-b) en de Generale Diaconale Commissie.

2. Op regionaal niveau

De classis houdt het opzicht over de gemeenten. Hiervoor kan o.a. gebruik worden gemaakt van de rapportage van de periodieke kerkvisitatie. De visitatie heeft o.a. ten doel om toezicht uit te oefenen op de wijze waarop de gemeenten hun taak en doelstelling (roeping) uitoefenen. En of de ambten en functies naar behoren en op kerkordelijke wijze worden ingevuld.

In de handleiding van de visitatoren is een vragenlijst opgenomen met onderwerpen die tijdens de visitatie aan de orde dienen te komen. Aan deze vragenlijst is de vraag toegevoegd of de gemeenten aan de ANBI-voorwaarden voldoen.

3. Op landelijk niveau

Het toezicht op de kerkelijke bezittingen en gelden van de gemeenten en van de kerk wordt uitgeoefend door de Commissie toezicht en financiën. Dit toezicht strekt zich uit over alle kerkelijke lichamen, organen en administraties, voor zover niet van diaconale aard. De Commissie toezicht en financiën is binnen de Hersteld Hervormde Kerk, het orgaan dat gerechtigd is toe te zien op de naleving van de ANBI voorwaarden. Hoewel het toezicht van de Commissie toezicht en financiën zich niet uitstrekt over gemeenten met een beheervorm conform ordinantie 16-1-4-c en 16-1-4-d (vrij beheer), worden door het toezicht van de classes ook deze gemeenten gecontroleerd op de handhaving van de ANBI voorwaarden.

Voor diaconieën is dit toezicht toegewezen aan de Generale diaconale commissie.

4. Toezicht (op toezicht)

Met ingang 15 december 2017 is het ANBI convenant hernieuwd. In het nieuwe convenant zijn aanvullende en bindende afspraken gemaakt over de uitoefening van het toezicht. Naast het toezicht op plaatselijk niveau (zie punt 1), zijn er nu ook afspraken gemaakt over de wijze van toezicht door de

groepshouder (landelijke kerk). De groepshouder moet er op toe zien dat de plaatselijke ANBI instellingen zich houden aan de ANBI voorwaarden. Dit toezicht moet aantoonbaar en controleerbaar zijn. Voor de uitoefening van dit toezicht wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks in te vullen 'ANBI verklaring'.

De Belastingdienst gaat de toezichthouder controleren of hieraan voldaan wordt.

Voor de duidelijkheid: Dit toezicht houdt alleen verband met de 'ANBI afspraken' en staat los van de wijze waarop het kerkordelijk toezicht geregeld is.

ANBI voor annexe instellingen

Ook annexe instellingen (bijvoorbeeld Stichtingen Vermogensbeheer) kunnen onder de ANBI groepsbeschikking van de HHK vallen. Dit gaat niet automatisch. Annexe instellingen moeten zich hiervoor aanmelden bij het kerkelijk bureau. Wanneer aan de voorwaarden wordt voldaan dan wordt de annexe instelling opgenomen binnen de groepsbeschikking, en aangemeld bij de Belastingdienst.

Let op: een extra voorwaarde m.b.t. de publicatieplicht voor een annexe instelling is dat naast de staat van baten en lasten ook een verkorte balans gepubliceerd moet worden.

Ook voor een annexe instelling geldt dat wanneer niet aan de voorwaarden van de Belastingdienst wordt voldaan, de (collecte)giften en schenkingen voor de gevers niet meer aftrekbaar zijn voor de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Ook vervalt dan de vrijstelling van erf- en schenkbelasting.

Voor publicatie kan bij voorkeur de website van de eigen gemeente gebruikt worden.

Wanneer een annexe instelling niet over de ANBI status beschikt dan is het advies om per omgaande alle inkomsten via de kerkvoogdij (en diaconie) te laten verlopen. Uw gemeenteleden lopen dan niet het risico dat hun giften fiscaal niet meer aftrekbaar zijn. Bovendien is dit conform de kerkordelijke bepalingen omtrent het beheer van de kerkelijke financiën en goederen.

Zorg hierbij voor een bankrekening die op naam is gesteld van de plaatselijke gemeente (of diaconie) en onder het beheer

valt van het college van kerkvoogden dan wel het college van diakenen.

Bovendien is het advies van de Generale synode en de Commissie toezicht en financiën om de Stichtingen vermogensbeheer op te heffen. Het kerkelijk bureau kan hierbij adviseren.

Gemeenten die bezig zijn om de Stichting vermogensbeheer op te heffen, maar dit nog niet afgerond hebben, moeten ook aan de ANBI voorwaarden voldoen!

ANBI controle door de Belastingdienst

De Belastingdienst controleert actief of door de ANBI instellingen voldaan is aan de ANBI voorwaarden. Wanneer de Belastingdienst tijdens de controle een omissie aantreft dan stuurt de men een waarschuwingsbrief met het verzoek om binnen drie weken alsnog te voldoen aan de ANBI voorwaarden. Wanneer u een dergelijk bericht van de Belastingdienst ontvangt onderneem dan direct actie! En informeer ook het kerkelijk bureau hier over.

Wanneer niet wordt voldaan aan de ANBI voorwaarden

Wanneer een gemeente niet (meer) voldoet aan de ANBI voorwaarden dan kan de Belastingdienst een individuele gemeente uit de groepsbeschikking zetten. De consequenties zijn dan:

1. De gemeenteleden kunnen geen gebruik meer maken van de giftenaftrek.
2. De gemeente kan geen gebruik meer maken van de vrijstellingen van erf- en schenkbelasting en van de teruggave van de energiebelasting.

Het is dus van groot belang om aan de ANBI voorwaarden te (blijven) voldoen.

Toelichting op de rechtspersoonlijkheid van de kerk en de kerkelijke gemeenten

Naast natuurlijke personen kent Nederland drie soorten rechtspersonen.

1. Publiekrechtelijke rechtspersonen (b.v. overheidsinstellingen).
2. Privaatrechtelijke rechtspersonen (b.v. stichtingen en verenigingen, coöperaties, besloten vennootschappen, etc.).
3. Kerkgenootschappen en hun zelfstandige onderdelen.

In het Burgerlijk Wetboek 2 artikel 2 staat de rechtspersoonlijkheid van de kerken als volgt beschreven:

1. Kerkgenootschappen alsmede hun zelfstandige onderdelen en lichamen waarin zij zijn verenigd, bezitten rechtspersoonlijkheid.

2. Zij worden geregeerd door hun eigen statuut, voor zover dit niet in strijd is met de wet. Met uitzondering van artikel 5 gelden de volgende artikelen van deze titel niet voor hen; overeenkomstige toepassing daarvan is geoorloofd, voor zover deze is te verenigen met hun statuut en met de aard der onderlinge verhoudingen.

Het Nederlands recht erkent de rechtspersoonlijkheid van kerkgenootschappen, en kerkelijke gemeenten beschikken dus over rechtspersoonlijkheid.

De structuur in de Hersteld Hervormde Kerk m.b.t. tot de uitoefening van de rechtsvertegenwoordiging van de Hersteld hervormde gemeenten is in ordinantie 16 als volgt geregeld:

1. In artikel 2 lid 2 is opgenomen dat hersteld hervormde gemeenten over rechtspersoonlijkheid beschikken;
2. In artikel 4 lid 1 is opgenomen dat de gemeenten in alle vermogensrechtelijke zaken in en buiten rechte vertegenwoordigd wordt door het college van kerkvoogden;
3. In artikel 4 lid 2 is bepaald dat het college van kerkvoogden bevoegd is tot het verrichten van alle rechtshandelingen;
4. En in artikel 4 lid 3 is geregeld dat de gemeente tegenover derden wordt gebonden door de handtekening van de voorzitter en secretaris van het college van kerkvoogden.

Voor diaconieën is bovenstaande geregeld in ordinantie 15.

Omdat een kerkelijke gemeente niet ingeschreven staat in het register van de Kamer van koophandel is het voor banken en bedrijven soms lastig om de rechtspersoonlijkheid en vertegenwoordiging van de gemeente vast te stellen. Om hier in te voorzien heeft het kerkelijk bureau een eigen *verklaring van rechtspersoonlijkheid* opgesteld. Wanneer u bij het aangaan van

overeenkomsten of contracten problemen ondervindt op het gebied van de vaststelling van de rechtspersoonlijkheid, dan kunt u bij het kerkelijk bureau een dergelijke verklaring opvragen.